

Majsensilage till lamm

Sammanfattning

En nyligen avslutad studie med slutgödning av lamm med majs- eller gräsensilage visar att lamm kan växa 450 g/dag med 40 % majsensilage i fullfoderblandningen. För så pass hög tillväxt krävs AAT-nivåer om 100–110 gram AAT per kg ts. Utfodringsförsöket genomfördes med 80 avvanda lamm under 2010 och 2011 på Götala nöt- och lammköttscenrum, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Skara. Lammen var korsningar av finull, dorset och texel. De utfodrades med fyra olika fullfoder från avvänjning fram till slakt vid 45–50 kg. Alla blandningar bestod av 42 % grovfoder och 58 % kraftfoder på ts-basis. Studien innehöll två tidigt skördade blandningar och två med normal skördetidpunkt för majsensilage. Av dessa blandningar innehöll två stycken majsensilage som enda grovfoder och två lika delar vall- och majsensilage. Således studerades både effekten av skördetidpunkt och av gräsinblandning i foderstaten.

Skördetidpunkten för majs och inblandning av vallensilage hade ingen betydande inverkan på produktionsresultaten, vilket troligtvis beror på att samtliga foderstater i försöket var näringsmässigt balanserade för att nå en tillväxt om ca 400 g/dag.

Inledning

I Sverige odlas ca 20 000 ha majs för ensilage. Majsensilage kan ensileras i rundbalar och därför vara ett alternativt foder för lammproducenter, t.ex. genom samarbete med mjölkproducenter. Det viktigaste att tänka på när man använder majsensilage till får är att komplettera med en tillräckligt bra proteinkälla, eftersom majsensilage har betydligt lägre proteinnivåer än ett tidigt skördat vallensilage.

Syftet med studien var att jämföra daglig tillväxt, foderomvandlingsförmåga och slaktkropp hos lamm utfodrade med fri tillgång av fullfoder baserat på majsensilage skördat vid olika tidpunkter som enda grovfoder eller i kombination med vallensilage.

Uppstallning av försökslamm.

Fullfoderblandning N100 från år 2010.

Material och metoder

Vallensilage (G) skördades från en vall bestående av timotej, ängssvingel, engelskt rajgräs och mindre än 10 % baljväxter. Majsen var av sorten Avenir och skördades vid två olika tillfällen, dels tidigt (T, 25–27 % ts), dels vid "normal" tidpunkt (N, 35–37 % ts). Majsen exakt hackades till 14 mm teoretisk snittlängd och ensilerades i rundbalar med tillsats av ensileringsmedlet Kofasil Majs N (2 l/ton, natriumbensoat och kaliumsorbit, Addcon Europe GmbH).

Lammen kom från en stor gård där de avvandes vid en ålder av 54 dagar. Vid ankomst till Götala grupperades lammen två och två i halmade boxar om 6 m².

Lammen utfodrades med fri tillgång (*ad libitum*) med fyra olika fullfoder: N100, T100, NG50 och TG50 (tabell 1). Varje fullfoder bestod på ts-basis av 58 % kraftfoder och 42 % grovfoder. Grovfoder i T100 var skördat tidigt och N100 i normal skördetid för majsensilage. Grovfoder i TG50 och NG50 bestod av 50 % majsensilage och 50 % vallensilage på ts-basis.

Tabell 1. Sammansättning och näringsmässiga egenskaper i fullfoderblandningarna

Fullfoderblandning	TG50		T100		NG50		N100	
Försöksår	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Oms. energi, MJ/kg ts	12,9	12,1	12,9	12,1	12,9	12,1	13,0	12,1
Råprotein, g/kg ts	171	200	177	201	170	201	177	200
AAT, g/kg ts	84	109	86	115	84	109	86	116
NDF, g/kg ts	335	343	315	321	330	353	303	339
Stärkelse, g/kg ts	221	196	219	222	254	198	291	238
Ca, g/kg ts	8,0	7,4	5,5	7,7	6,4	7,6	5,2	7,4
P, g/kg ts	7,2	6,2	7,2	6,4	6,8	6,3	7,2	6,6

Resultat

Det fanns inga tydliga skillnader i dagligt foderintag, daglig tillväxt, foderomvandlingsförmåga eller slaktvikt mellan de fyra grupperna i studien under något av åren (tabell 2). Den större tillväxten och därmed mindre foderåtgången per kg tillväxt 2011 jämfört med 2010 beror sannolikt på en högre proteinnivå och proteinkvalitet.

Forts. nästa sida

Forts. från föreg. sida

Tabell 2. Produktionsresultat från lammförsöket 2010 och 2011

Fullfoderblandning Försöksår	TG50		T100		NG50		N100	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Foderintag (kg ts/d)	1,25	1,38	1,25	1,38	1,16	1,39	1,28	1,46
Tillväxt (g/d)	377	427	377	468	360	465	386	435
Fodereffektivitet (kg foder/kg tillväxt)	3,3	3,2	3,2	3,0	3,3	3,0	3,4	3,4
Slaktvikt, kg	47,7	45,9	46,7	45,2	46,5	45,9	48,0	45,6
Slaktkroppsvikt, kg	20,5	20,4	21,1	19,8	20,2	20,1	21,2	20,5
Slaktutbyte, %	43,0	44,5	45,2	43,8	43,4	43,8	44,3	44,9
EUROP-klass ¹	8,7	9,1	9,4	9,1	8,7	9,3	9,0	9,0
Fettklass ²	7,9	6,7	7,7	7,2	6,6	6,8	7,6	7,6

¹EUROP-klass: E⁺ = 15, R = 8 P = 1; E⁺-O (15-5) är godkänt.

²Fettklass: 5⁺ = 15, 3 = 8, 1 = 1; 3-2 (8-4) är godkänt.

Rekommendationer

Du kan uppnå hög tillväxt och bra foderutnyttjande genom att ge lamm fullfoder baserat på majsensilage och gränsensilage, om de ger ett tillräckligt högt proteinvärde (minst 100 g AAT per kg ts). Skördetidpunkten för majs och andelen gränsensilage har liten effekt när fullfodren är näringsmässigt balanserade. Tänk

Att tänka lönsam produktion

- Hur många vet vad grovfodret kostar?
- Vilket system är lönsammast på min gård?
- Kan jag som lantbrukare enkelt räkna på grovfodrets produktionskostnad?
- Finns det alternativ till dagens foderproduktion på gården?
- Var finner jag tips för att utveckla min grovfoderproduktion?

grovfoderverktyget.se

Många av svaren finner du på grovfoderverktyget.se som lanserades i februari. Sedan 2011 har rådgivare på Hushållningssällskapet jobbat med sajten som bl.a. erbjuder ett kalkylverktyg med ett stort antal typkalkyler som hjälper dig räkna på produktionskostnaden. Därefter kan man korrigera värdena för exempelvis maskinkostnader om det finns mer specifika värden att utgå ifrån. På sajten finns även sammanställt cirka 25 olika "Räknehjälper" för att snabbt få svar på t.ex. transportkostnader eller plaståtgång. Rena faktatexter finns under "Rådgivaren" där du lätt finner sammanställd fakta kring vall, helsäd och fodermajs. I "Biblioteket" finns fördjupningsmaterial och flera artiklar.

Att skapa lönsamhet i produktionen

För att kunna skapa lönsamhet i företaget krävs att man som företagare är medveten om vilka faktorer som påverkar lönsamheten. Produktionskostnaden för grovfodret är för många okänd, dels för att man kanske inte vet vilken skörd man tar men det kan också vara för att man helt enkelt saknat ett beräkningsverktyg. Kalkylen i grovfoderverktyget ger nu möjlighet för en sådan beräkning. Fram till 1 juli i år är kalkylen kostnadsfri för den som

dock på att lammen gärna sorterar bort de allra fiberrikaste delarna av majsensilaget, vilket ger mer rester att ta hand om.

Tack

Tack till Stiftelsen Svensk Lantbruksforskning, Stiftelsen Svensk Fårforskning, Fåreafigtsfonden, Agroväst, Syngenta Seeds, Lantmännen, Nya Fagerås Lantbruk, Addcon och Agroetanol för finansiering och bidrag till studien.

Carl Helander¹, Peder Nørgaard² & Elisabet Nadeau¹

¹SLU, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa,
tel: 0511-671 31, e-post: carl.helander@slu.se

²Köbenhavns Universitet, Institut for Klinisk Veterinær- og Husdyrvidenskab

Lästips:

Nadeau, E., Helander, C., Arnesson, A., Kumm, K.-I. & Nørgaard, P. 2012. Slutrapport till SLF: Majsensilage till lamm – effekt av mognadsstadium och utfodringsstrategi på konsumtion, tillväxt, tuggbeteende och lönsamhet. www.lantbruksforskning.se/projektbanken/H0850398.

vill testa. Därefter krävs en avgiftsbelagd licens. Vill man ha hjälp med beräkningarna kan en konsult räkna på produktionskostnaden i verktyget och man kan då gemensamt diskutera om det finns möjligheter att minska en hög kostnad. Det planeras kurser i verktyget under hösten för dem som vill jobba med detta. Gå gärna in på grovfoderverktyget.se och lämna en intresseanmälan så kommer informationen direkt till dig när det är dags.

Räknehjälpen

För att ge exempel på vad du finner bland Räknehjälperna finns i tabell 1 en beräkning på transportkostnaden av grönmassa från fält till silo. I en Excel-mall får du möjlighet att snabbt räkna fram vilken betydelse avståndet har för kostnaden. Du ändrar själv de olika parametrarna i räknehjälpen som exempelvis last, ts-halt, taxor samt tid för lastning och lossning utifrån den specifika gården.

Fakta i Rådgivaren och Biblioteket

Ibland behöver man snabbt få svar på en fundering. Rådgivaren innehåller fakta från rådgivare på Hushållningssällskapet, LRF Konsult, forskare på SLU och andra företag i branschen med erfarenhet inom området. Syftet är att läsaren enkelt skall hitta kunskap i Rådgivaren och att det sedan finns möjlighet att fördjupa sig i Biblioteket.

Forts. nästa sida

Nya sorter, förbättrad ekonomi!

Vallguide 2014
webbtidning
på hemsidan!

www.scandinavianseed.se

Tabell 1. Beräkning av transportkostnad av grönmassa från fält till silo

Transportkostnad	Exempel 1	Exempel 2	Exempel 3
Grönmassa – Last, kg	25 000	25 000	25 000
Ts-halt	30	30	30
Last, kg ts	7 500	7 500	7 500
Transportavstånd, km enkel resa	1	5	10
Körhastighet, km/h	17	22	24
Lastningstid, min	15	15	15
Lossningstid, min	8	8	8
Tid per resa, min för separat transport till fält	30	50	73
Transportfordon			
Taxa transportfordon	450 kr	450 kr	450 kr
t.ex. grönfodervagn, kr/tim			
Antal transportfordon	3	3	3
Traktor			
Taxa traktor	900 kr	900 kr	900 kr
Kostnad per resa	326 kr	743 kr	1 211 kr
Kostnad per transporterat kg ts, kr/kg ts	0,04 kr	0,10 kr	0,16 kr

Året med Svenska Vallföreningen

Vallföreningens målsättning är att inspirera till en intensiv verksamhet på vallområdet med de resurser som finns samt verka för utökade resurser. Vi ska utgå från lantbrukarnas behov och det ska gälla hela företaget. Föreningen ska främja forskning, försöksverksamhet och rådgivning samt främja samarbete mellan de organisationer som arbetar inom grovfodersektorn.

Årsmötet är den viktigaste samlingen för medlemmarna på nationell nivå. I höstas var detta förlagt i anslutning till Alnarps Mjölkdag som var ett samarrangemang mellan SLU Alnarp, Skånemejerier, Skånesemin, Partnerskap Alnarp och Svenska Vallföreningen. Bland andra intressanta föreläsningar fanns också Vallmästarna 2013, Bröderna Bengtssons Lantbruk AB, som berättade hur de producerar sitt grovfoder. Vallföreningen sitter för övrigt med som jury i utnämningen av Vallmästaren.

Ett sommarmöte i månadsskiftet juli–augusti är tradition. Den 2–3 augusti inbjöd Vallföreningen i Sjuhärad till ett strålande och intressant möte. Vi fick se fina gårdar med nötkötts- och mjölkproduktion samt egen förädling och gårdsbutik. Att se möjligheter och utveckla sin gårds specifika förutsättningar gick som en röd tråd genom studiebesöken. Årets sommarmöte blir i anslutning till Vall 2014 i Vreta Kloster den 7–8 augusti. Vi kommer att vara i trakten av Vetlanda och Eksjö.

På Borgebydagarna finns Svenska Vallföreningen med vid demonstrationsrutorna med vall. År 2013 delade vi tält med Skånefrö. Under två dagar träffar vi många lantbrukare och diskuterar bl.a. vallfröblandningar, antal skördar och informerar om Svenska vallföreningen. Årets Borgebydag är den 25–26 juni.

Exempel på sådant du kan få svar på:

- Olika strategier för att öka proteininnehållet.
- Skall jag ogräsbehandla min insädd kemiskt och i så fall hur?
- Hur får jag till en bättre ensilering i min plansilo?
- Vilken teknik skall jag använda vid vallbrott?
- Vilken utsädesmängd skall jag ha till majsen?
- Är det hackvagn, snittvagn eller självgående hack som passar på gården?

Projektgruppen

Grovfoderverktyget är en satsning genom Konkurrenskraft Mjolk finansierat av Jordbruksverket. Vi som jobbat med grovfoderverktyget är Hans Hedström, Linda af Geijerstam, Hulda Wirsén, Linda Karlsson och Cecilia Åstrand. Vi hoppas också att fler vill publicera sitt material i Biblioteket så att läsarna får ta del av den kunskap som finns runtom i landet samlat på ett ställe. Frågor, synpunkter och intresseanmälningar är välkomna och går bra att maila till grovfoderverktyget@hushallningssallskapet.se

Hulda Wirsén, Hushållningssällskapet Rådgivning Nord AB, tel: 070-520 94 12, e-post: hulda.wirsén@hushallningssallskapet.se

Svenska Vallföreningen har sammanlagt 17 lokalföreningar. Exempel på verksamheter initierade eller ordnade av lokalföreningarna är fältvandringar, stallvandringar, gårdsvandringar, betesmarksvandringar, maskindemonstrationer och studieresor. I ett flertal fall har man samarbetat med rådgivningsföretag, maskinföretag, företag som marknadsför insatsvaror, lokal köttklubb eller Länsstyrelsen.

Svenska Vallföreningen har deltagit i referensgruppsmöten på Landsbygdsdepartementet (LP) i arbetet inför nya CAP. Remissyttrande över förslag till nytt Landsbygdsprogram har lämnats till LP och remissyttrande över utformning av framtida gårdsstöd har lämnats till LRF. Föreningen har under året fortsatt att verka för en större förståelse för vallens ekonomiska betydelse för animalieproduktionen och behovet av resurser för forskning och utveckling. Föreningen har fr.o.m. 2008 representanter i Stiftelsen lantbruksforskning (SLF:s) beredningsgrupp för vall- och grovfoderproduktion.

Svenska Vallbrev, som du håller i din hand, kommer ut med sju nummer per år. Vår hemsida har adressen www.svenskavall.se och innehåller, förutom olika kontaktuppgifter, aktuell information om möten m.m. samt ett arkiv med Svenska Vallbrev (tidigare årgångar) och reserapporter.

Lars Jakobsson, Blyberga, Lillkyrka, tel: 070-648 27 22, e-post: lars.jakobsson@t.lrf.se & **Anna Carlsson**, Skogsgård, Getinge, tel: 0709-70 12 06, e-post: carlsson@skogsgard.se

Michael Pålsson, växtodlingssäljare
Lantmännen Lantbruk

**”Bästa försäkringen
för ett bra grovfoder
är en nyetablerad
vall.”**

**Lantmännen
Lantbruk**

www.lantmannenlantbruk.se

Vallkonferens 2014

Det finns ett stort behov av att mötas över de traditionella ämnesgränserna inom vallområdet. Vallkonferens 2014 var resultatet av drygt ett års planering av Institutionerna HUV, NJV och VPE vid SLU i samarbete med Växa Sverige, Hushållningssällskapen och LRF Mjolk på initiativ från näringen. Arrangemanget gick av stapeln på Ultuna, Uppsala, den 5–6 februari 2014. Det lockade 265 deltagare, en blandning av rådgivare, lantbrukare, företrädare för industrin, forskare och studenter främst från Sverige, men 15 deltagare kom från våra nordiska grannländer. Programmet omfattade såväl vallens odling och konservering som dess utnyttjande hos idisslare, och stimulerade till många intressanta möten. Hela 26 föredrag och 14 postrar presenterades. Ett stort antal organisationer och sponsorer stöttade konferensen och medverkade också som utställare.

Odlingsmaterialets produktion och näringsvärde behandlades med avseende på samodling, växtskydd, övervintring och olika skördestrategier, bland annat utifrån de projekt som beviljats finansiering av Stiftelsen Lantbruksforskning under senare år. Vidare presenterades aktuella resultat från betesforskning och stallgödselutnyttjande i vall. Vallproteinets värde i foderstaten var i fokus. Goda exempel gavs på hur man som lantbrukare kan trimma sin vallproduktion med inspiration från t.ex. Lean, Årets Vallmästare och ett nytt rådgivningsverktyg, Grovfo-derverktyget. Nedan ges ett axplock ur konferensens innehåll.

STALLGÖDSEFFEKT

Lita på flytgödseln!

Flytgödsel som kvävekälla till vall räcker långt. Detta visade ett uppländskt fältförsök med olika flytgödselgivor och spridningsmetoder i gräsvall. Försöksplatsen var en mjölkgård i Uppland som låg på en mullrik styv lera. Vid spridning av flytgödsel till andra skörd minskade kväveförlusterna vid ytmyllning med mellan en tredjedel och hälften jämfört med bandspridning. Någon avkastningsökning kunde dock inte påvisas i andra skörd. Avkastningen i förstaskörd var densamma för kvävegivor från 30 ton flytgödsel till 110 kg handelsgödselkväve. Kväveutbytet vid den kombinerade gödslingen med mineral- och flytgödsel var i genomsnitt 5 procentenheter lägre än då motsvarande mängd kväve tillfördes med endast mineralgödselkväve.

Eva Salomon, JTI, eva.salomon@jti.se

Surgöra och röta fördubblar kväveeffekten

Att både röta och sänka pH-värdet på stallgödseln ökade kväveeffekten i försök från 30 % till 70 %. Den tillsatta svavelsyran bidrar dessutom med svavel till grödan. Surgjord gödsel kan även ha positiv effekt på fosfortillgänglighet. Tyvärr är kostnaderna för surgöring ännu alltför stora men kan möjligen motiveras av en större miljömedvetenhet. Kvävevärdet i ekologiskt lantbruk är större, men där är inte svavelsyra tillåten.

Kjell Gustafsson, Agroväst, kjell.gustafsson@agrovast.se

VALLBLANDNINGAR

Rörsvingel inget för får

Rörsvingel gav sämst lammstillväxt och därmed också lägsta ekonomiska resultatet vid jämförelse mellan fyra vallblandningar för fårbeta. Det bästa ekonomiska resultatet om man utgår från djurens tillväxt gav ledet med ängssvingel, timotej, ängsgröe, vitklöver och örter. Örterna var svartkämpar, kummin och cikoria men deras andel i vallen var relativt liten. Andelen

timotej och cikoria minskade med åren vilket skulle kunna bero på att fåren föredrar dessa arter och därför betar dem hårdare än övriga arter. Att anpassa djurbeläggningen efter betestillgången är viktigt för att behålla betet i rätt produktion och näringsvärde. Gun Bernes, SLU, gun.bernes@slu.se

Fler vallarter ger mer avkastning

Många arter i vallen ger merskörd. Det visar försök i Svalöv, som också genomförts i flera andra europeiska länder. Kvävefixeringen är en viktig orsak till bättre avkastning vid samodling med baljväxter och denna är också större hos baljväxter odlade ihop med gräs än i renbestånd. Det blir också merskörd av att ha flera olika gräs i blandningen. Blandbestånden tog totalt upp mer markkväve än renbestånden. Baljväxterna förde också över kväve till gräsen under odlingssäsongen, men bara några kilogram per hektar. Samodling gav slutligen en bättre ogräskonkurrens än renbestånd. Engelskt rajgräs i renbestånd och blandbestånden hade minst andel ogräs i studien.

Bodil Frankow-Lindberg, SLU, bodil.frankow-lindberg@slu.se

VALLSKÖRD

Skörda klöversorten i rätt tid!

I försöket användes de tidiga sorterna Rozeta och Taifun, den medeltidiga sorten Vichy samt de sena sorterna Nancy och Ares. De fem olika skördetidpunkterna påverkade protein- och fiberkvaliteten mer än de olika sorterna gjorde. En sen sort har vid samma skördetid som en tidig större bladandel, vilket ger högre proteinhalt och mer äkta protein. Trots att en senare skördad rödklöver ger mer vomstabil protein hämmar den högre andelen fiber konsumtionen. Mer smältbara fibrer vid tidigare skörd som kan utnyttjas som energi i vommen för att bygga upp vomprotein gör att en tidigare skörd är att föredra.

Elisabeth Nadeau, SLU, elisabet.nadeau@slu.se

Passning även på andraskörden

Ta andraskörden i tid! Fodervärdet kan sjunka snabbt. Det visar försök på tre platser i södra och mellersta Sverige. Syftet var att hitta sortskillnader, men årsmånen påverkade mycket mer. Det gäller därför att passa och anpassa skörd efter grödans utveckling. Det fanns inga sortskillnader i fiberinnehåll mellan rörsvingel (Swaj och Kora) och rörsvingelhybrid (Hykor). Däremot hade timotej både mer fiber och osmältbar fiber än övriga arter.

Magnus Halling, SLU, magnus.halling@slu.se

ÖVERVINTRING

Osäker övervintring hos engelskt rajgräs

Engelskt rajgräs tappar i avkastning med åren och det lika mycket i södra som i mellersta Sverige. Rajsvingel (Paulita och Perun) klarar sig däremot bättre i Sydsvetige. Det visar försök från tio platser under sex år. Rörsvingelhybriden Hykor var uthålligast totalt sett och kunde öka i avkastning med åren. Det varierade dock en hel del på olika platser och dess avkastning kunde även minska. Marktäckning på våren var ett bra mått på kommande avkastning i förstaskörd, där t.ex. 50 % täckning betydde ca 30 % skördetapp.

Magnus Halling, SLU, magnus.halling@slu.se

PROTEIN

Ingen effekt av mer vallprotein i vallfoderstat

Att öka vallfodrets råproteinhalt genom tidigare skörd och ökad klöverandel gav inte utslag i mjölkproduktionen. Det

Forts. nästa sida

blev i försök med 37 kor i 20 veckor samma avkastning med 130 som 170 gram råprotein i vallfodret när man bara gav spannmål som komplement. När proteinkoncentrat tillsattes ökade mjölkavkastningen från 30,9 till 35,7 kg ECM oavsett till vilket vallfoder det gavs. Försöket säger inget om effekten av vallfodrets proteininnehåll vid mindre mjölkavkastning.

Eva Spörndly, SLU, eva.sporndly@slu.se

Protein från vallfoder har begränsat värde för mjölkkor

En stor litteraturgenomgång presenterades där värdet av ökad proteinhalt i vallfoder värderades. Ökad proteinhalt genom N-gödsling, tidigare skörd eller klöver studerades samt effekten av ts-halt i ensilage och hö. Slutsatsen är att man ser ett mycket begränsat mervärde av ökad proteinhalt i vallen när det gäller produktionen av mjölkprotein. Även när det gäller olika kvaliteter av proteinfraktionen som kan erhållas av t.ex. växtmaterial eller fermentering i ensilaget så drog man slutsatsen att det hade en liten betydelse. Den stora inverkan på mjölkproduktionen kommer istället av hur lättsmält fiberfraktionen i vallen är. Ett vallfoder med lättsmält fiberfraktion ger både större foderintag och mer tillgänglig näring per kg vilket leder till ökad mjölkproduktion.

Pekka Huhtanen, SLU, pekka.huhtanen@slu.se

Käringtand förbättrar proteinutnyttjandet

Polyfenoloxidas och kondenserade tanniner som finns i käringtand förbättrar proteinutnyttjandet. Det är relativt låga tanninhalter i svenska sorter och eftersom blandvall krävs för en bra avkastning och ogräskonkurrens blir det liten koncentration i foderstaten. Det blev trots detta en positiv effekt på mjölkproteinhalten och -produktionen med käringtand jämfört med vitklöver i svenska försök. En nackdel är sämre fibersmältbarhet, men i försöken hämmade det ändå inte foderintaget.

Torsten Eriksson, SLU, torsten.eriksson@slu.se

**Boka dagarna
redan nu!**

Svenska Vallföreningens Sommarmöte

Effektiv vallodling i steniga Småland

**7–8 augusti 2014
Vetlanda – Eksjö**

Torsdag 7 augusti

Direkt efter Vall 2014 på Vreta Kluster, Linköping:

- Grillkväll på Wallby säteri, Skirö, Vetlanda med övernattnig

Fredag 8 augusti

- Studiebesök på de stora mjölkgårdarna Vasen och Torsjö säteri
- Lunch på Norrby Ängar med gårdsbutik, nöt- och lammproduktion
- Repperda, dikoproduktion med enorma stenmurar på markerna

Mer info kommer på www.svenskavall.se

Svenska Vallföreningen

LAGRING

Massa mögel i balar

Mögel i ensilagebalarna fanns på 89 % av gårdarna i en undersökning på 124 svenska och norska gårdar. Boten mot mögel heter att undvika alltför hög ts-halt, använda minst åtta lager plast samt hantera balarna varsamt. Även bredspridning under förtorkningen var positivt. Lägre ts gör balarna lättare att packa och ger även en ensilering som motverkar mögel. Det var i undersökningen mer mögel i andraskörd än i förstaskörd och på gårdar långt norrut.

Jessica Schenk, jessica.schenk@slu.se

Tjugo procent vallfoder förloras i silo

Lagring förlusten i plansilo kan vara upp till 20 %. Förlustrisken verkar vara störst för plansilo följt av tornsilo och slangsilo (korvsilo). Betydligt mindre är förlusterna i rundbalar. Orsaken är troligen att silor är öppna och exponerade för syre betydligt längre tid än balar. En silo som varit otät en längre tid ger också större risk för varmgång när den sedan öppnas för uttag. En viktig faktor för att minska förlusterna är troligen att packa silon väl. I en hårt packad silo kan inte luften tränga in så långt och orsaka varmgång. Varmgång står ofta för de stora ts-förlusterna och medför dessutom sämre konsumtion hos djuren. Variationen i förluster är viktig att räkna med när man jämför ekonomiska fördelar med olika lagringssystem.

Rolf Spörndly, SLU, rolf.sporndly@slu.se

Linda af Geijersstam, Hushållningssällskapet Kalmar, tel: 0706-15 67 70, e-post: linda.af.geijersstam@hush.se

Nilla Nilsdotter-Linde, SLU, Inst. för växtproduktionsekologi, tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsdotter-Linde@slu.se

Lästips:

Nilsdotter-Linde, N., Bernes, G., Liljeholm, M. & Spörndly, R. 2014. Vallkonferens 2014. Konferensrapport. 5–6 februari 2014. Uppsala, Sverige. SLU, Inst. för växtproduktionsekologi. Rapport 18, 170 s.

Rapporten finns på www.slu.se/vallkonferens2014 och kan också köpas, v.g. maila Nilla, se ovan.

Köp Beteskalendern nu!

Svenska Vallföreningen har tagit fram en beteskalender för att bättre kunna styra och utnyttja betet till främst mjölkkor och ungdjur. Med den får du en god överblick över hur dina beten fungerar och producerar över säsongen.

I beteskalendern noterar du efterhand var djuren betar, skötselåtgärder som t.ex. gödsling och skörd/putsning men också mjölmängd och foder på stall. Efter betessäsongen kan du använda uppgifterna för att göra en efterkalkyl för betet.

Är du intresserad av att börja använda beteskalendern så hör du av dig till Anna Carlsson för att köpa ett exemplar, som kostar 100 kr (så kommer den i en grön mapp tillsammans med en uppsättning tuschpennor, färdig att använda)!

Läs mera: www.svenskavall.se

Anna Carlsson, Skogsgård, Getinge, tel: 0709-70 12 06, e-post: carlsson@skogsgard.se

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan

Posttidning **B**

Avs: Hushållningssällskapet

Box 5007, 514 05 LÄNGHEM

Gör det enkelt!

Årets Vallmästare 2014, köttproducenterna Richard och Lennart Johansson, ställer lika höga krav på vallen som mjölkproducenter. De är köttproducenter på gården Grunsbo utanför Frändefors i Dalsland. Som första deltagande köttproducenter i tävlingen lyckades de bärga titeln Årets Vallmästare 2014.

– Fantastiskt! Vi tycker att vallodling är väldigt intressant och vi har ett stort engagemang från fröproduktion till utfodring. När det gäller vallen som är avsedd för ensilage gör vi det enkelt och rationellt. Jättekul att få ett kvitto på att vi har rätt tänk där, säger Richard Johansson.

Juryns motivering lyder som följer:

”Rickard och Lennart Johansson, Grunsbo, Frändefors, har höga produktionsresultat för vallen och nötköttsproduktionen utan att krångla till det. Detta kombineras med en noggrannhet, ett intresse och en nyfikenhet att pröva nya vägar. Varje åtgärd ska ge bättre lönsamhet – en välplanerad enkelhet som ger ett valfoder med jämn och hög kvalitet.”

Richard och Lennart Johansson brukar sammanlagt 850 ha åker fördelade på två enheter. På cirka 200 ha odlas bl.a. grovfoder till gårdens 650 ungtjurar, en uppfödning där grovfodret för sex år sedan fick en mer framträdande roll.

– Vi ändrade strategi så att grovfodret ska utgöra minst 50 % av foderstaten. Vi ställer samma krav på grovfodret som mjölkproducenter och då måste man ligga över 11 MJ i energi, säger Richard Johansson.

Målet är att ensilaget ska hålla drygt 11 MJ och 150 g råprotein/kg ts. Foderanalyserna visar att grovfodret på Grunsbo innehåller mellan 11 och 12 MJ samt 120–160 g råprotein.

– När vi ett proteininnehåll på 150 g råprotein så klarar vi proteinförsörjningen till de äldre tjurarna, säger Rikard.

Vallarna är två- eller treåriga. Ett fyrskördesystem har testats men nu är de tillbaka vid ett treskördesystem och en fröblandning som motsvarar Lantmännens Intensiv Bas. Vallinsådden sker i spannmål – korn eller havre. Antingen sker insådden samtidigt som spannmålen sås eller så sker det med frölåda på ogräsharven.

Vallkedjan är enkel och effektiv. De slår med ett eget 9 m brett ekipage och lägger enkelsträng eller bredsprider. Gräset strängas med en 15 m strängläggare (lejd) och hackas med en självgående Jaguarhack (lejd). Transport och packning sker med två traktorer och tre vagnar (nära avstånd) eller fyra traktorer

*Grattis
Årets Vallmästare!*

Foto: Lisbeth Karlsson

och fem vagnar (längre avstånd). Med den körbara vågen som ska tas i bruk i år får de också helt nya möjligheter att planera grovfoderanvändningen på gården.

Foderanalyserna tas genom att borra i färdigt ensilage. Totalt finns fem plansilofack; tre stycken 12 x 48 m och två 9 x 48 m. Inget ensileringsmedel används eftersom kostnaden är svår att motivera i köttproduktionen.

I juryn som utsåg Årets Vallmästare ingick Erik Pettersson/tidningen Husdjur, Lena Widebeck/tidningen Nötkött, Britt-Marie Jafner/Växa Sverige, Nilla Nilsdotter-Linde och Rolf Spörndly/SLU, Hans Lindberg/Växa Sverige, Christian Swensson/LRF Mjolk, Gertrud Larsson/Växa Sverige, Helena Stenberg/Taurus och Anna Carlsson/Svenska Vallföreningen.

Lisbeth Karlsson, Växa Sverige, tel: 076-116 43 09,
e-post: Lisbeth.karlsson@vxa.se

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2014.

Manusstopp

Nr 3 11 apr
Nr 4 23 maj
Nr 5 19 aug
Nr 6 19 sep
Nr 7 21 nov

Utgivning

9 maj
20 juni
12 sep
17 okt
19 dec

Redaktör: **Nilla Nilsdotter-Linde**, ansvarig utgivare,
tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsdotter-Linde@slu.se

Red. o layout: **Irène Persson**,
tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 350 kr till
pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

ISSN 1653-8064

Yngve Dahlström

Marknadens bredaste och bästa sortmaterial!

Förutom våra standardblandningar är kund-
anpassade fröblandningar vår specialitet!

Kastellegården

Tel 0703-31 46 60
www.kastellegården.se